

Ιστορία του Αραβοϊσλαμικού Πολιτισμού

Ενότητα 3: Ιστορική Ανασκόπηση των Ισλαμικών Αυτοκρατοριών

Δημήτριος Σταματόπουλος

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χαλιφάτο των Ρασιντούν

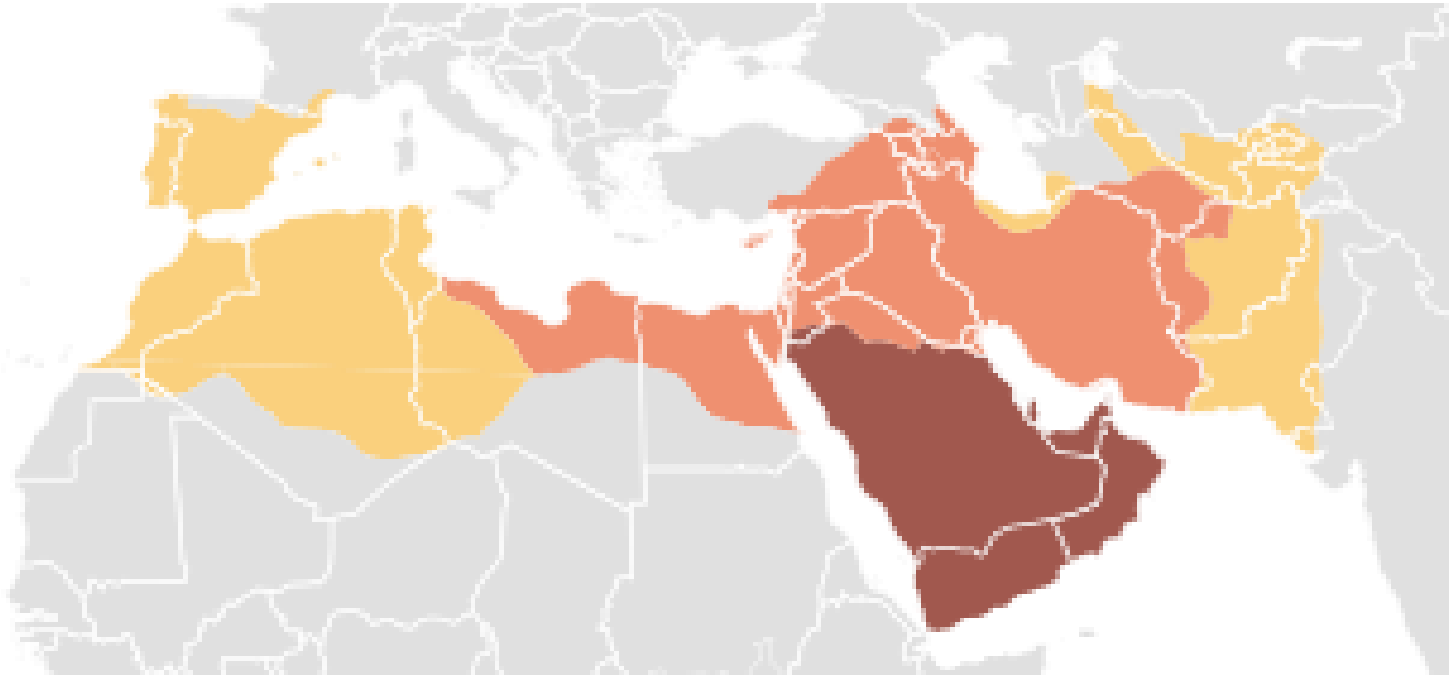
- 632-660 μ.Χ.
- 4 πρώτες χαλίφες («οι ορθώς καθοδηγημένοι»)
 - Περσία
 - Συρία
 - Αίγυπτος
 - Β. Αφρική
 - Ανδαλουσία

Αυτοκρατορία των Ουμαγιαδών (Ομμεϋάδων) [1]

Έδρα Δαμασκός (660-750μ.Χ):

1. φυλετικό υπόβαθρο αλλά συγκεντρωτική αυτοκρατορία (σύνθεση χριστιανικών, ειδωλολατρικών και ζωροαστρικών ελίτ κυριαρχούν επί του περσικού και σημιτικού κόσμου).
2. η θρησκεία όχι ακόμη κυρίαρχη: οι πόλεμοι με τους Βυζαντινούς έχουν πολιτικό και όχι θρησκευτικό χαρακτήρα.
3. η διοίκηση στις κατακτημένες χώρες ασκείται από «ιθαγενείς» (και η γλώσσα δεν αλλάζει: ελληνική ή παχλεβί).

Αυτοκρατορία των Ουμαγιαδών (Ομμεϋάδων) [2]

Expansion under Muhammad, 622–632
Expansion during the Rashidun Caliphate,
632–661
Expansion during the Umayyad Caliphate,
661

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [1]

Έδρα η Βαγδάτη (750-10ος αιώνας): από την Ισπανία στην Ινδία.

1. Κυριαρχία αραβικής γλώσσας
2. Ελεύθερο εμπόριο
3. Προώθηση επιστήμης
4. Μετακίνηση από Μεσόγειο στη Μέση Ανατολή
5. Εξελίξεις στο Ισλάμ:
 - i. Ανάπτυξη Σιϊτικού ρεύματος
 - ii. Εκλέπτυνση ισλαμικής θεολογίας λόγω επαφών με Βυζάντιο και Νεοπλατωνισμό

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [2]

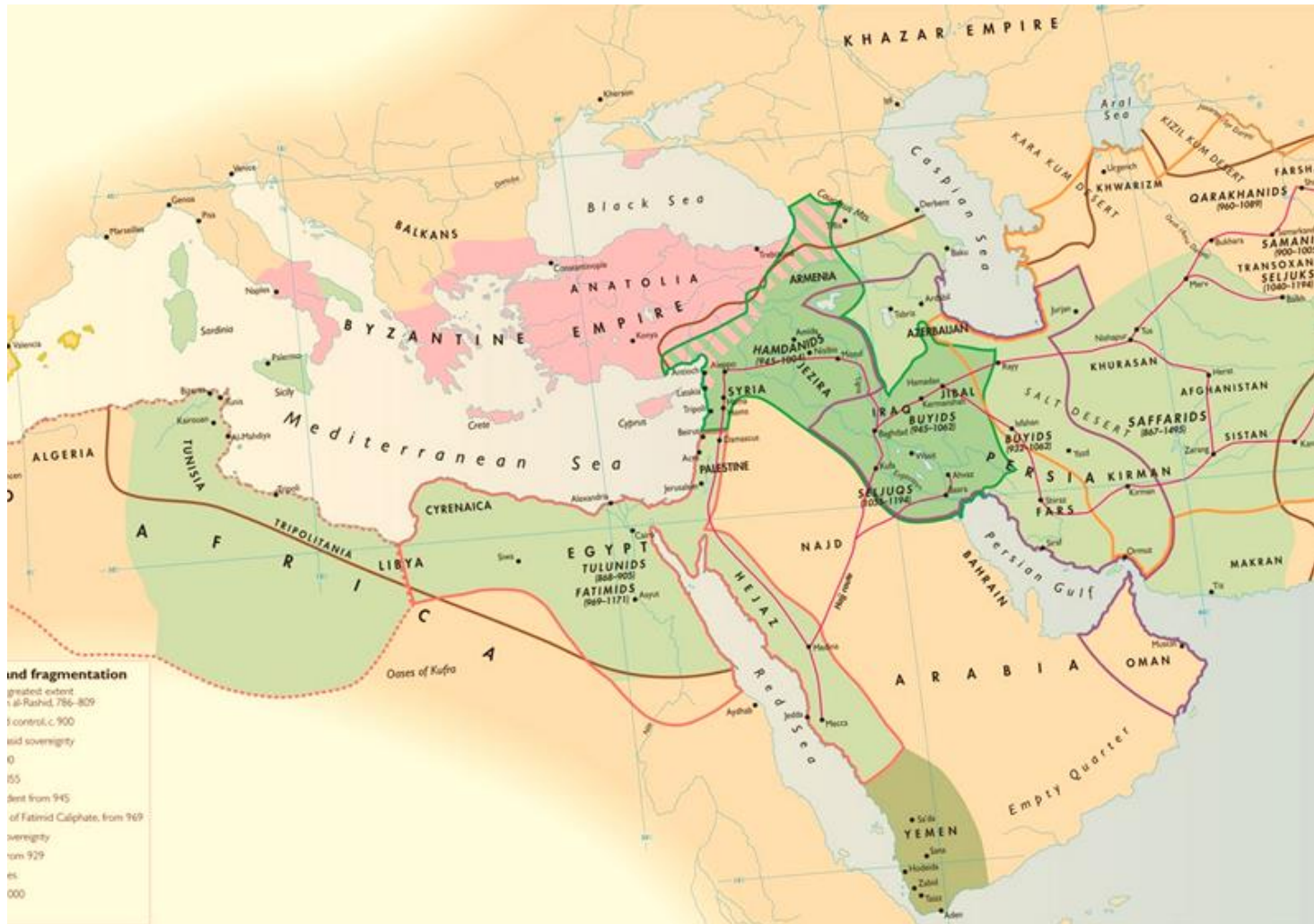

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [3]

Ουσιαστικά η Αυτοκρατορία διαλύεται αρκετά πριν:

- **8ος αιώνας:** δημιουργία ανεξάρτητου κράτους από τον Αμπντέλ Ραχμάν στην Ισπανία.
- **αρχές 10ου αιώνα:** δημιουργία χαλιφάτου Φατιμιδών στην Β. Αφρική και Αίγυπτο.
- **11ος αιώνας:** εισβολή των τουρανικών λαών στα εδάφη της πρώην αυτοκρατορίας: 1054 οι Σελτζούκοι καταλαμβάνουν τη Βαγδάτη.
- **12ος – 18ος αιώνας:** Ανάσχεση ή παρακμή;

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [4]

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [5]

Αίτια:

1. Αντίδραση στον προοδευτικό χαρακτήρα ανάπτυξης επιστήμης και φιλοσοφίας: Αλ Γκαζάλι
2. Έλευση των «Βαρβάρων»: Τούρκοι, Μογγόλοι, Αλμοραβίδες (Βέρβεροι)
3. Ανάκτηση της Μεσογείου από Ευρωπαϊκές Δυνάμεις (Ιταλικές πόλεις, Ισπανία κλπ.): Αυτή θεωρεί ο Μπρωντέλ ως την ισχυρότερη.

Ιμπν Χαλντούν (1332-1406)

Αυτοκρατορία των Αββασιδών [6]

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ:

1. παρακμή του αστικού πολιτισμού και ενίσχυση του ρόλου της θρησκείας (μουσουλμάνοι, χριστιανοί, εβραίοι σε χωριστές συνοικίες)
2. διάλυση της πολιτισμικής και γλωσσικής ομοιομορφίας: παρακμή της χρήσης της αραβικής με αναβίωση περσικής και χρήση τουρκικής γλώσσας.

Δεύτερο κύμα μουσουλμανικών αυτοκρατοριών

- Αίγυπτος των Μαμελούκων (1250-1517-1798)
- Οθωμανική αυτοκρατορία (-1918)
- Περσία των Σαφαβιδών (-1723)
- Ινδία των Μογγόλων (1526-18ος)
 - Σε όλες αυτές οι Άραβες δεν ήταν κυρίαρχοι αλλά υπήκοοι και ο ρόλος τους γενικότερα υποβαθμίζεται.
 - Σε όλες τις εκδοχές το Ισλάμ ουσιαστικά υποτάσσεται στην απολυταρχική εξουσία του Κράτους.
 - Σημαντικότερη από τις αιτίες διάλυσης: εισαγωγή του θεσμού των δούλων (Μαμελούκοι)

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ